

DOMSTOLENS DOM

8. juli 2008*

(Konsumpsjon av varemerkerettigheter)

I forente saker E-9/07 og E-10/07,

ANMODNINGER til EFTA-domstolen i medhold av artikkel 34 i Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkingsorgan og en Domstol fra Follo tingrett og Oslo tingrett i saker som står for tingrettene, mellom

L'Oréal Norge AS (sak E-9/07 og sak E-10/07);

L'Oréal SA (sak E-10/07)

og

Per Aarskog AS (sak E-9/07);

Nille AS (sak E-9/07);

Smart Club AS (sak E-10/07)

om tolkningen av Første rådsdirektiv av 21. desember 1988 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om varemerker (89/104/EØF), avsier

DOMSTOLEN,

sammensatt av: Thorgeir Örlygsson, fungerende president, Henrik Bull (saksforberedende dommer) og Martin Ospelt (ad hoc), dommere,

justissekretær: Skúli Magnússon,

---

* Språket i anmodningen om en rådgivende uttalelse: norsk.

etter å ha tatt i betraktning de skriftlige innleggene fra:

- saksøkerne, representert ved advokat Toril Melander Stene, Oslo,
- de saksøkte, representert ved henholdsvis advokat Kjetil Vågen, Oslo, og advokat Kristin C. Slørdahl, Oslo,
- Kongeriket Norges regjering, representert ved rådgiver Siri Veseth, Utenriksdepartementet og advokat Fanny Platou Amble, Regjeringsadvokaten,
- Islands regjering, representert ved Sesselja Sigurðardóttir, First Secretary og Legal Officer, Utenriksministeriet,
- Fyrstedømmet Liechtensteins regjering, representert ved Sabine Tömördy, Deputy Director, og Thomas Bischof, Legal Officer, EØS-koordinasjonsenheten,
- EFTAs overvåkingsorgan, representert ved Per Andreas Bjørgan, Deputy Director, og Ida Hauger, National Expert, og
- Kommisjonen for De europeiske fellesskap, representert ved Hannes Krämer, Kommisjonens juridiske tjeneste,

med henvisning til rettsmøterapporten,

og etter å ha hørt muntlige innlegg fra saksøkerne representert ved Toril Melander Stene, de saksøkte representert ved henholdsvis Kjetil Vågen og Kristin C. Slørdahl, Kongeriket Norges regjering representert ved Siri Veseth, Islands regjering representert ved Sesselja Sigurðardóttir, EFTAs overvåkingsorgan representert ved Ida Hauger, og Kommisjonen for De europeiske fellesskap representert ved Hannes Krämer, i rettsmøte den 14. mai 2008,

slik

Dom

I Faktum og saksgang

- 1 Saken gjelder spørsmålet om hvorvidt det er i overensstemmelse med EØS-retten å opprettholde et prinsipp om internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter.
- 2 Saksøkerne, L'Oréal SA og L'Oréal Norge AS er morselskapet og et heleid datterselskap i L'Oréal Group.
- 3 De saksøkte i sak E-9/07, Per Aarskog AS og Nille AS, er søsterselskaper i et konsern der Nille Holding AS er morselskapet. Per Aarskog AS er et grossistselskap og står for import og videreformidling av varer til Nille-butikkene i Norge. Saksøkte i sak E-10/07, Smart Club AS, er et grossist- og

detaljhandelsselskap i CG Holding-konsernet. Det finnes seks Smart Club-butikker i Norge. EFTA-domstolen vil vise til de saksøkte i sak E-9/07 og den saksøkte i sak E-10/07 under ett som "de saksøkte".

- 4 Varemerket REDKEN tilhører selskapene i L'Oréal Group. REDKEN er registrert som ordmerke i hele klasse 3, og produkter merket REDKEN har vært solgt i Norge siden 1980.
- 5 De saksøkte har foretatt parallellimport ved å importere REDKEN-produkter til Norge fra USA via mellommenn. Importen er foretatt uten varemerke-innehaverens samtykke. De aktuelle REDKEN-produktene er produsert, brakt i omsetning og markedsført i USA etter samtykke fra varemerke innehaveren.
- 6 Med påstand om at importen krenker deres eksklusive varemerkerett, anla saksøkerne søksmål for Follo tingrett (sak E-9/07) og Oslo tingrett (sak E-10/07) i januar 2007. I begge sakene krever saksøkerne at de saksøkte forbys å innføre, utby og bringe i omsetning produkter merket med REDKEN som ikke er brakt i omsetning innenfor EØS av L'Oréal eller med L'Oréals samtykke. Saksøkerne krever også erstatning for det påståtte bruddet på deres varemerkerett.
- 7 Saksøkerne hevder at det må gjelde EØS-regional konsumpsjon i norsk varemerkerettslovgivning og således at varemerkeretten ikke er konsumert siden de aktuelle produktene ikke er blitt brakt på markedet i EØS av L'Oréal eller med L'Oréals samtykke.
- 8 De saksøkte hevder at importen og videresalget av REDKEN-produktene hverken er i strid med den norske varemerkeloven § 4 eller artikkel 7 nr. 1 i rådsdirektiv 89/104/EØF (heretter "varemerkedirektivet" eller "direktivet"). De saksøkte fastholder at artikkel 7 nr. 1 i en EØS-rettslig sammenheng ikke forbyr internasjonal konsumpsjon. Varemerkeretten er følgelig konsumert etter prinsippet om internasjonal konsumpsjon, fastslått i norsk varemerkelovgivning både før og etter gjennomføringen av varemerkedirektivet, ettersom de aktuelle produktene ble brakt på markedet i USA av varemerkerettsinnehaveren eller med hans samtykke.
- 9 Ved brev av 24. oktober 2007, mottatt ved EFTA-domstolen den 31. oktober 2007, anmodet Follo tingrett om en rådgivende uttalelse til følgende to spørsmål i sak E-9/07:
  1. *Er rådsdirektiv 89/104/EØF artikkel 7 nr. 1 slik å forstå at en rettighetshaver har rett til å hindre import fra tredje land utenfor EØS-området, når slik import skjer uten rettighetshavers samtykke?*
  2. *Er rådsdirektiv 89/104/EØF artikkel 7 nr. 1 slik å forstå at internasjonal konsumpsjon er tillatt?*

- 10 Ved brev av 26. november 2007, mottatt ved EFTA-domstolen den 29. november 2007, anmodet Oslo tingrett om en rådgivende uttalelse til de samme to spørsmålene i sak E-10/07.
- 11 Ved beslutning av 10. desember 2007 vedtok EFTA-domstolen, i samsvar med artikkel 39 i rettergangsordningen og etter å ha mottatt innlegg fra partene, å forene de to sakene med hensyn til den muntlige og skriftlige saksbehandlingen.

II Rettslig bakgrunn

Nasjonal rett

- 12 Lov av 3. mars 1961 nr. 4 om varemerker (varemerkeloven), som endret ved blant annet lov av 27. november 1992 nr. 113, er den alminnelige lovgivningen om varemerker i norsk rett. Varemerkeloven inneholder ingen bestemmelser som direkte regulerer konsumpsjon av varemerkerrettigheter, men tradisjonelt er loven blitt fortolket slik at den innebærer internasjonal konsumpsjon.
- 13 Da varemerkedirektivet ble gjennomført i den norske interne rettsorden i forbindelse med tilslutningen til EØS-avtalen, ble mangelen på lovbestemmelser om konsumpsjon kommentert på følgende måte i forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 72 (1991–92) s. 55:

Varemerkeloven har ingen uttrykkelige regler om konsumpsjon. Det er imidlertid sikker norsk rett at for varemerker gjelder internasjonal konsumpsjon.

...

Siden internasjonal konsumpsjon er den løsning som skaper størst priskonkurranse på det norske marked og derfor er best for norske forbrukere, bør en etter departementets mening ikke ta sikte på å gå over til EØS-regional konsumpsjon før spørsmålet blir nærmere avklart i fremtidige konsultasjoner eller av EFTA-domstolen eller EF-domstolen.

EØS-rett

- 14 EØS-avtalen artikkel 1 nr. 1 lyder som følger:
  1. *Formålet med denne assosieringsavtale er å fremme en vedvarende og balansert styrking av handel og økonomiske forbindelser mellom avtalepartene, med like konkurransevilkår og overholdelse av de samme regler, med sikte på å opprette et ensartet Europeisk Økonomisk Samarbeidsområde, heretter kalt EØS.*
- 15 EØS-avtalen artikkel 65 nr. 2 lyder som følger:

Protokoll 28 og vedlegg XVII inneholder særlige bestemmelser og ordninger for opphavsrett og industriell og kommersiell eiendomsrett og skal gjelde for alle varer og tjenester, med mindre annet er særskilt angitt.

- 16 Forpliktelsene som hviler på avtalepartene med hensyn til konsumpsjonsprinsipper for immaterialrettslige rettigheter, slik som varemerkerettigheter, er fastsatt i EØS-avtalens protokoll 28 om opphavsrett (heretter ”protokoll 28”) artikkel 2 nr. 1, som lyder som følger:

1. I den utstrekning opphør behandles i Fellesskapets tiltak eller rettspraksis, skal avtalepartene fastsette samme opphør for opphavsrettigheter som er fastsatt i fellesskapsretten. Med forbehold for fremtidig utvikling av rettspraksis skal denne bestemmelse tolkes i samsvar med den forståelse som er fastslått i de aktuelle rettsavgjørelser truffet av De europeiske fellesskaps domstol før avtalen undertegnes.

- 17 Varemerkedirektivet er omhandlet i nr. 4 i EØS-avtalens vedlegg XVII om opphavsrett (heretter ”vedlegg XVII”). Ifølge EØS-avtalen artikkel 65 nr. 2 og vedlegg XVII nr. 4 tilpasning c skal direktivets artikkel 7 nr. 1 i EØS-sammenheng erstattes med det følgende:

Rettigheten til varemerket, skal ikke gi innehaveren rett til å forby bruken av det for varer som av innehaveren selv eller med dennes tillatelse er brakt på markedet i en stat som er avtalepart, under dette varemerket.

- 18 Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkingsorgan og en Domstol (ODA) artikkel 3 nr. 2 lyder som følger:

2. EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen skal gjennom fortolkningen og anvendelsen av EØS-avtalen og denne avtale ta tilbørlig hensyn til de prinsipper som er fastlagt gjennom de relevante rettsavgjørelser som De europeiske fellesskaps domstol har truffet etter undertegningen av EØS-avtalen, og som berører fortolkningen av EØS-avtalen eller av regler i traktaten om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap og traktaten om opprettelse av Det europeiske kull- og stålfellesskap så langt de i sitt materielle innhold er identiske med bestemmelsene i EØS-avtalen eller bestemmelsene i protokoll 1-4 og bestemmelsene i de rettsakter som svarer til dem som er oppført i vedlegg I og II til denne avtale.

- 19 Det vises til rettsmøterapporten for en mer utførlig redegjørelse for det rettslige rammeverket, sakens faktum, saksgangen og de skriftlige innleggene fremmet for EFTA-domstolen, som i det følgende bare vil bli omtalt eller drøftet i den utstrekning det er nødvendig for EFTA-domstolens begrunnelse.

III Rettens bemerkninger

- 20 Tingrettene har forelagt to spørsmål for EFTA-domstolen, og begge disse gjelder i hovedsak om varemerkedirektivet artikkel 7 nr. 1 er slik å forstå at bestemmelsen er til hinder for internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter med hensyn til varer med opprinnelse utenfor EØS. Spørsmålene vil derfor bli behandlet under ett.

- 21 Spørsmålene fra tingrettene ble forelagt i lys av EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i sak E-2/97 *Mag Instrument Inc. mot California Trading Company Norway*, EFTA Court Report 1997 s. 129, heretter ”*Maglite*”, og den senere dommen fra EF-domstolen i sak C-355/96 *Silhouette International Schmied mot Hartlauer Handelsgesellschaft*, Sml. 1998 s. I-4799, heretter ”*Silhouette*”. Som utdypet nedenfor, hadde EFTA-domstolen og EF-domstolen i disse sakene å gjøre med i det vesentlige samme rettslige problemstilling, men domstolene kom til ulikt resultat.
- 22 I lys av de saksøktes anførsler, som også går inn på spørsmålet om varemerke-direktivet artikkel 7 nr. 1 kan være direkte anvendelig og ha fortrinn fremfor en nasjonal regel som innebærer en feilaktig gjennomføring av den aktuelle EØS-regelen i nasjonal rett, minner EFTA-domstolen innledningsvis om at direktivet uansett ikke vil kunne få direkte virkning og forrang etter EØS-retten, jf. sak E-1/07 *straffesak mot A*, EFTA Court Report 2007 s. 246 (avsnitt 40–41 og 43). Ikke desto mindre er nasjonale domstoler bundet til å tolke nasjonal rett i overensstemmelse med EØS-retten, så langt det lar seg gjøre. Følgelig må domstolene bruke de tolkningsmetoder som er anerkjent i nasjonal rett, i den utstrekning det lar seg gjøre, for å oppnå det resultatet som den aktuelle EØS-regelen søker å oppnå, jf. sak E-1/07 *straffesak mot A* (avsnitt 39).
- 23 I forhold til hovedspørsmålet om konsumpsjon av varemerkerettigheter anfører saksøkerne at det følger av *Silhouette* at direktivets artikkel 7 nr. 1 må tolkes slik at det innfører, også i EØS-rettslig sammenheng, obligatorisk EØS-konsumpsjon av varemerkerettigheter, uten hensyn til de aktuelle varenes opprinnelse. Etter direktivet har EØS-statene følgelig ikke i behold muligheten til å innføre eller opprettholde internasjonal konsumpsjon. Denne anførselen støttes i hovedsak av Kommisjonen for De europeiske fellesskap. De saksøkte, støttet av Islands regjering, Fyrstedømmet Liechtensteins regjering og Kongeriket Norges regjering, viser til slutningen i *Maglite* om at varemerke-direktivet holder muligheten åpen for at EFTA-statene kan opprettholde internasjonal konsumpsjon i forhold til varer med opprinnelse utenfor EØS. Etter de saksøktes oppfatning bør EFTA-domstolen opprettholde denne tolkningen av varemerkedirektivet i EØS-rettslig sammenheng. EFTAs overvåkingsorgan har også gått inn for dette, men har samtidig erkjent at det gjør seg gjeldende argumenter i motsatt retning.
- 24 EFTA-domstolen bemerker at tolkningen av varemerkedirektivet artikkel 7 nr. 1 var omstridt i det juridiske miljøet i tiden før den rådgivende uttalelsen i *Maglite*. Det fantes vektige argumenter for å tolke bestemmelsen kun som et forbud mot nasjonal konsumpsjon som holdt valget mellom EØS-konsumpsjon og internasjonal konsumpsjon åpent. Som det fremgår av sakens dokumenter, var det i kjølvannet av de sentrale avgjørelsene fra EFTA-domstolen og EF-domstolen flere EU-medlemsstater som etterstrebet en direktivendring som uttrykkelig ville tillate internasjonal konsumpsjon. Disse statene argumenterte i bunn og grunn langs de samme linjer som EFTA-domstolen gjorde i *Maglite*, med hensyn til fordelene ved internasjonal konsumpsjon. Imidlertid fantes det

også vektige argumenter for å tolke bestemmelsen som en innføring av obligatorisk EØS-konsumpsjon uten mulighet til å velge internasjonal konsumpsjon.

- 25 Etter at EFTA-domstolen i *Maglite* valgte en tolkning som tillot internasjonal konsumpsjon, valgte EF-domstolen obligatorisk EØS-konsumpsjon i *Silhouette* og oppretthold siden den tolkningen i sak C-173/98 *Sebago og Maison Dubois*, Sml. 1999 s. I-4103, heretter "*Sebago*", som gjaldt varer med opprinnelse utenfor EØS.
- 26 Forskjellen mellom *Maglite* på den ene side og *Silhouette* og *Sebago* på den annen er avgrenset til konsumpsjon av varemerkerettigheter i forhold til varer med opprinnelse utenfor EØS. Da EFTA-domstolen godtok internasjonal konsumpsjon for varer med opprinnelse utenfor EØS, la den vekt på at EØS-avtalen ikke etablerer noen tollunion med en felles handelspolitikk, jf. *Maglite* (avsnitt 27). EFTA-statene står fortsatt fritt til å inngå traktater og avtaler med tredjeland om utenrikshandel. I lys av disse betraktningene fant EFTA-domstolen at det burde være opp til lovgiverne og domstolene i EFTA-statene å fastlegge om de ønsker å innføre eller opprettholde et prinsipp om internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter når det gjelder varer med opprinnelse utenfor EØS, jf. *Maglite* (avsnitt 28).
- 27 EØS-avtalens hovedformål er å opprette et ensartet EØS, jf. blant annet artikkel 1 nr. 1 og fortalens fjerde og femte betraktning. Ensartet tolkning og anvendelse av felles regler er en grunnforutsetning for at det indre marked i EØS skal fungere effektivt. Homogenitetsprinsippet leder derfor til en presumpsjon for at bestemmelser som er utformet på samme måte i EØS-avtalen som i EF-retten, skal fortolkes på samme måte. Imidlertid kan forskjeller i virkeområde og formål under særlige omstendigheter lede til tolkningsforskjeller mellom EØS-retten og EF-retten, sml. sak E-2/06 *ESA mot Norge*, EFTA Court Report 2007 s. 163 (avsnitt 59).
- 28 Det institusjonelle systemet i EØS legger opp til at to domstoler på internasjonalt plan, EFTA-domstolen og EF-domstolen, skal tolke de felles reglene. Det er en iboende følge av et slikt system at de to domstolene fra tid til annen kan komme til forskjellig konklusjon ved tolkningen av reglene. EFTA-statene har søkt å redusere risikoen for dette til et minimum ved å oppstille en forpliktelse for EFTA-domstolen, etter ODA artikkel 3 nr. 2, til å "ta tilbørlig hensyn til de prinsipper som er fastlagt gjennom de relevante rettsavgjørelser" fra EF-domstolen truffet etter undertegningen av EØS-avtalen. Ved tolkningen av EØS-regler har EFTA-domstolen konsekvent tatt hensyn til de relevante rettsavgjørelser fra EF-domstolen truffet etter nevnte dato. Videre understreker protokoll 28 artikkel 2 nr. 1, som fastsetter harmonisering av reglene om konsumpsjon av varemerkerettigheter på grunnlag av prinsippene nedfelt i den rettspraksis fra EF-domstolen som fantes ved undertegningen av EØS-avtalen, at dette er "[m]ed forbehold for fremtidig utvikling av rettspraksis".

- 29 Hverken ODA artikkel 3 nr. 2 eller protokoll 28 artikkel 2 nr. 1 retter seg uttrykkelig mot tilfeller der EFTA-domstolen har avgjort et spørsmål først og EF-domstolen senere har lagt en annen løsning til grunn. Imidlertid er følgene for det indre marked i EØS de samme i et slikt tilfelle som i et tilfelle hvor EF-domstolen har avgjort et spørsmål først og EFTA-domstolen senere skulle legge til grunn en annen løsning. Dette tilsier at EØS-retten bør tolkes i samsvar med nyere rettspraksis fra EF-domstolen uten hensyn til hvorvidt EFTA-domstolen tidligere har truffet avgjørelse om spørsmålet.
- 30 Som nevnt i avsnitt 25 ovenfor, kom EF-domstolen til den konklusjon i *Silhouette* og *Sebago* at direktivets artikkel 7 nr. 1 innebærer obligatorisk EØS-konsumpsjon av varemerkerettigheter. Mens EFTA-domstolen la særlig vekt på betraktninger knyttet til frihandel og konkurranse, i forbrukernes interesse, jf. *Maglite* (avsnitt 19), understreket EF-domstolen det overordnede målet om å lette fri bevegelse for varer og tjenester og i så henseende direktivets mål om å sikre samme beskyttelse for registrerte varemerker innenfor hele det indre marked, jf. *Silhouette* (avsnitt 24). Begge sett med argumenter har lik gyldighet i en fellesskapsrettslig sammenheng og en EØS-rettslig sammenheng.
- 31 Etter dette må det vurderes om forskjellene i virkeområde og formål mellom fellesskapsretten og EØS-retten likevel utgjør tvingende grunner for innbyrdes avvikende tolkninger av direktivets artikkel 7 nr. 1 i EØS-retten og EF-retten.
- 32 Med hensyn til argumentene knyttet til handelsforbindelser med tredjeland, som er særegne for EØS, gjorde Kongeriket Norges regjering og Islands regjering under høringen gjeldende at det er uvanlig at deres avtaler med tredjeland inkluderer klausuler om konsumpsjon av varemerkerettigheter. Etter deres oppfatning er det således i praksis viktigere å kunne velge konsumpsjonsregime overfor tredjeland ene og alene gjennom nasjonal rett. I denne henseende bemerker domstolen at den foreliggende saken ikke angår et tilfelle der den aktuelle EFTA-staten har inngått en avtale med en tredjestat om konsumpsjon av varemerkerettigheter. Det spørsmålet som skal besvares i den foreliggende saken, er egentlig om varemerkedirektivet skal tolkes slik at det ikke innskrenker EFTA-statene i deres frihet til ved unilaterale tiltak å fastlegge internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter i forhold til varer med opprinnelse utenfor EØS.
- 33 Ifølge EØS-avtalen artikkel 65 nr. 2 "skal" bestemmelsene i protokoll 28 og vedlegg XVII "gjelde for alle varer ... med mindre annet er særskilt angitt". Artikkel 65 nr. 2 tar ikke forbehold mot regler som fastlegger obligatorisk EØS-konsumpsjon av varemerkerettigheter i forhold til varer med opprinnelse utenfor EØS. Ei heller tar protokoll 28 eller vedlegg XVII noe slikt forbehold. Tvert imot "skal avtalepartene", ifølge protokoll 28 artikkel 2 nr. 1 første punktum, "fastsette samme opphør for opphavsrettigheter som er fastsatt i fellesskapsretten". Dette åpner for at det i vedlegg XVII kan inntas rettsakter som fastlegger obligatorisk EØS-konsumpsjon av rettigheter, uten hensyn til de angjeldende varenes opprinnelse.

- 34 Denne tolkningen av EØS-avtalen artikkel 65 nr. 2 og protokoll 28 artikkel 2 nr. 1 er også gjenspeilet i det forhold at direktiver som etter sin ordlyd klart fastlegger dette, er inntatt i avtalen. Direktiv 2001/29/EF om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og beslektede rettigheter i informasjonssamfunnet artikkel 4 nr. 2 fastlegger at "[s]predningsretten skal ikke konsumeres i Fellesskapet når det gjelder originalen eller kopier av verket, unntatt når det første salget eller annen overdragelse av eiendomsretten til dette eksemplaret foretas i Fellesskapet av rettighetshaveren eller med dennes samtykke". EØS-komiteens beslutning av 9. juli 2004 nr. 110/2004, som er relevant her, inneholder ingen særlig EØS-tilpasning av artikkel 4 nr. 2. Følgelig gjelder punkt 8 i EØS-avtalens protokoll 1 om gjennomgående tilpasning, og i overensstemmelse dermed skal "Fellesskapet" leses som en henvisning til avtalepartenes territorium som definert i EØS-avtalen artikkel 126. Det samme gjelder for direktiv 2006/115/EF om utleie- og utlånsrett og om visse opphavsrettsbeslektede rettigheter på området immaterialrett artikkel 9 nr. 2, jf. EØS-komiteens beslutning av 8. juni 2007 nr. 56/2007.
- 35 Videre utelukker ikke protokoll 28 artikkel 2 nr. 1 obligatorisk EØS-konsumpsjon som én mulig "fremtidig utvikling" i EF-domstolens rettspraksis som underforstått også vil være av betydning i EØS-retten. I denne sammenheng bemerkes at konklusjonen i *Maglite* (avsnitt 22) om at protokoll 28 artikkel 2 bare foreskrev EØS-konsumpsjon som et minimumskrav, var bygget på den forutsetning at det den gang – "to date" i den engelske versjon av uttalelsen – ikke fantes rettspraksis fra EF-domstolen som utelukket internasjonal konsumpsjon av rettigheter.
- 36 Det er således klart at EØS-avtalen åpner for å etablere obligatorisk EØS-konsumpsjon av immaterielle rettigheter, også i forhold til varer med opprinnelse utenfor EØS.
- 37 I lys av det som ovenfor er sagt i forhold til virkeområdet for EØS-avtalens bestemmelser om immaterielle rettigheter og nærmere bestemt om konsumpsjon av slike rettigheter, finner EFTA-domstolen at forskjellene mellom EØS-avtalen og EF-traktaten med hensyn til handelsforbindelser med tredjeland ikke utgjør tvingende grunner for innbyrdes avvikende tolkninger av varemerkedirektivet artikkel 7 nr. 1 i EØS-retten og EF-retten.
- 38 På grunnlag av det ovenstående konkluderer EFTA-domstolen med at varemerkedirektivet artikkel 7 nr. 1 skal tolkes slik at bestemmelsen er til hinder for at det unilateralt innføres eller opprettholdes internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter, uten hensyn til de aktuelle varenes opprinnelse.

IV Saksomkostninger

- 39 Omkostningene som er påløpt for Kongeriket Norges regjering, Islands regjering, Fyrstedømmet Liechtensteins regjering, EFTAs overvåkingsorgan og Kommissjonen for De europeiske fellesskap, som har fremmet innlegg for EFTA-domstolen, kan ikke kreves dekket. Ettersom foreleggelsen for EFTA-domstolen utgjør et ledd i behandlingen av sakene som står for henholdsvis Follo tingrett og Oslo tingrett, ligger det til tingrettene å ta en eventuell avgjørelse om saksomkostninger for partene i de sakene.

På dette grunnlaget avgir

DOMSTOLEN,

som svar på spørsmålene forelagt av Follo og Oslo tingrett, følgende rådgivende uttalelse:

Artikkel 7 nr. 1 i Første rådsdirektiv av 21. desember 1988 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om varemerker (89/104/EØF) skal tolkes slik at bestemmelsen er til hinder for at det unilateralt innføres eller opprettholdes internasjonal konsumpsjon av varemerkerettigheter, uten hensyn til de aktuelle varenes opprinnelse.

Thorgeir Örlygsson

Henrik Bull

Martin Ospelt

Avsagt i åpen rett i Luxembourg den 8. juli 2008.

Skúli Magnússon

Justissekretær

Thorgeir Örlygsson

Fungerende president